II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 14 oktober 1998

om ett stöd som Österrike avser att bevilja LiftgmbH

[delgivet med nr K(1998) 3212]

(Endast den tyska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(1999/365/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 93.2 första stycket i detta,

med beaktande av Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 första stycket i detta,

sedan berörda parter enligt artikel 93 i EG-fördraget fått tillfälle att yttra sig, och

av följande skäl:

I

LiftgmbH är ett dotterbolag till det österrikiska företaget Doppelmayr-Seilbahn-Vertriebsgesellschaft mbH. Koncernens kärnverksamhet är tillverkning och installation av bergbanor och funiteler, kabinbanor, kommunala transportmedel, hissar, mekaniska parkeringssystem och höglyftande gaffeltruckar. Enligt de österrikiska myndigheterna uppgår koncernens omsättning till 2,5 miljarder österrikiska schilling (180,5 miljoner ecu) och dess balansomslutning till 1,6 miljarder österrikiska schilling (115,5 miljoner ecu). Antalet anställda är 950.

Affärsområdet linbanor är viktigast för koncernen mätt i antal anställda och omsättning. LiftgmbH ingår i affärsområdet linbanor. Företaget har grundat det kinesiska dotterbolaget SanHe Doppelmayr Transport Systems Co. Ltd och investerat 54,1 miljoner österrikiska schilling (3,9 miljoner ecu) i en liten produktionsanläggning i SanHe i regionen Hebei.

Detta dotterbolag tillverkar stolbanor med fasta klämmor för den kinesiska marknaden. År 1997 hade man med 20 anställda tillverkat tre liftanläggningar. På medellång sikt avser företaget att ha 50 anställda och tillverka 15 liftanläggningar per år.

De österrikiska myndigheterna planerar att bevilja LiftgmbH ett lån på 25 miljoner österrikiska schilling (1,8 miljoner ecu) med låg ränta och en bidragsekvivalent på 1,8 miljoner österrikiska schilling (130 500 ecu) ([1]). Lånet har en löptid på åtta år, är amorteringsfritt i två år och skall sedan amorteras var sjätte månad i sex år. Räntan är 3,5 % under de två första åren, 4 % under de följande tre åren och sedan 6,25 % under löptidens tre sista år. Detta belopp motsvarar en stödnivå på 3,2 % brutto. Stödet skall beviljas inom ramen för internationaliseringsprogrammet ERP. I sitt beslut 97/240/EG ([2]) godkände kommissionen denna ordning på villkor att stöden beviljades för små och medelstora företags direktinvesteringar i utlandet och att stöd till stora foretag anmäldes enskilt.

([1]) Vid beräkningen av bidragsekvivalenten för detta lån med låg ränta har kommissionen använt den referensräntesats på 5,96 % som för närvarande gäller för Österrike.

([2]) EGT L 96, 11.4.1997, s. 15.

II

LiftgmbH är ett stort företag enligt det krav på oberoende som fastställs i kommissionens rekommendation 96/280/EG om definitionen på små och medelstora företag ([1]), varför de österrikiska myndigheterna i en skrivelse av den 23 januari 1997 anmälde det planerade stödet till kommissionen. I en skrivelse av den 24 februari 1997 begärde kommissionen ytterligare upplysningar, vilka de österrikiska myndigheterna lämnade i skrivelser som inkom den 12 respektive 18 juni 1997. I en skrivelse av den 28 juli 1997 begärde kommissionen flera upplysningar. Efter att ha mottagit en påminnelseskrivelse av den 30 september 1997 lämnade de österrikiska myndigheterna de begärda upplysningarna i en skrivelse som inkom den 10 oktober 1997.

Den 2 december 1997 beslutade kommissionen att inleda ett förfarande i detta ärende, vilket meddelades de österrikiska myndigheterna genom en skrivelse av den 16 december 1997. Dessa lämnade sina synpunkter i en skrivelse av den 8 maj 1998. Tillkännagivandet om beslutet samt en uppmaning till berörda parter att inkomma med synpunkter i ärendet som offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ([2]). Inga synpunkter lämnades av tredje part.

III

Avgörande för beslutet att inleda ett förfarande i detta ärende var slutsatsen att det lån på 25 miljoner österrikiska schilling (1,8 miljoner ecu) ur ERP-fonden som avsåg LiftgmbH:s direktinvestering i Kina utgjorde ett statligt stöd enligt artikel 92.1 i EG-fördraget, respektive artikel 61.1 i EES-avtalet.

Företaget Doppelmayr med säte i Wolfurt i Österrike är verksamt över hela världen och har en marknadsandel i Europa på runt 20 %. Företagets största konkurrenter är det schweiziska företaget Garaventa AG, det italienska företaget Leitner och det franska företaget Pomagalski S.A. Dessa fyra företag har tillsammans en marknadsandel i Europa på närmare 90 %. De dominerar även världsmarknaden. Om man ser till försäljningsvolymen är den europeiska marknaden dock fortfarande den största regionala marknaden.

Det stöd som de österrikiska myndigheterna har utlovat kan stärka det mottagande företagets övergripande finansiella och strategiska ställning. De österrikiska myndigheterna fastställde bland annat att Doppelmayr skulle kunna förbättra avkastningen på sina investeringar i forskning- och utveckling och att det österrikiska moderbolagets ökade intäkter skulle kunna innebära utdelningar. Det är uppenbart att det påverkar handeln inom gemenskapen om ett företag som är verksamt inom EES får en starkare finansiell och strategisk ställning. Denna uppfattning bekräftas av EG-domstolen i dess dom av den 21 mars 1990 i mål 142/87 (Tubemeuse) ([3]). Handeln påverkas i hög grad i detta ärende, eftersom EES-marknaden med hänsyn till försäljningsvolymen är den största regionala marknaden och två av Doppelmayrs viktigaste konkurrenter är etablerade inom EES.

Slutligen finns det belägg för att dessa konkurrenter till Doppelmayr försöker öka sina marknadsandelar i Kina och att de överväger att investera i tillverkningsanläggningar i Kina. Statligt stöd kan därför stärka Doppelmayrs ställning på EES-marknaden i förhållande till företagets konkurrenter på denna marknad, som inte har fått något stöd till direktinvesteringar i utlandet.

De österrikiska myndigheterna har i detta fall indirekt erkänt att det rör sig om stöd i och med att de anser att lånet med låg ränta till LiftgmbH förbättrar Doppelmayrkoncernens strategiska ställning och att det gynnar utvecklingen av den österrikiska ekonomin som helhet.

Stöd enligt artikel 92.1 i EG-fördraget respektive artikel 61.1 i EES-avtalet är i princip oförenliga med den gemensamma marknaden. I artiklarna 92.2 och 92.3 respektive 61.2 och 61.3 anges emellertid under vilka omständigheter sådana stöd ändå kan anses förenliga med den gemensamma marknaden.

Bestämmelserna om undantag i artikel 92.2 i EG-fördraget är inte tillämpliga i det här ärendet. Det rör sig varken om stöd av social karaktär som ges till enskilda konsumenter eller om stöd för att avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer.

Eftersom LiftgmbH ligger i Wolfurt i Vorarlberg och därmed inte i något stödområde, är inte heller bestämmelserna om undantag i artikel 92.3 a i EG-fördraget eller de regionalpolitiska aspekterna av bestämmelserna i artikel 92.3 c tillämpliga. Kommissionen menar att dessa bestämmelser om undantag inte gäller investeringar i tredje land ([4]).

Vad gäller undantagsbestämmelserna i artikel 92.3 b i EG-fördraget kom kommissionen fram till att detta projekt inte uppfyller de kriterier som kommissionen vanligtvis tillämpar på ”projekt av gemensamt europeiskt intresse”, och att stödet inte heller är avsett att avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi.

Inte heller bestämmelserna i artikel 92.3 d är tillämpliga, eftersom stödet inte är avsett att främja kultur och bevara kulturarvet.

([1]) EGT L 107, 30.4.1996, s. 4.
([2]) EGT C 109, 8.4.1998, s. 8.
([3]) Rec. 1990, s. I-959, punkt 35.
([4]) EGT L 96, 11.4.1997, s. 15.

De österrikiska myndigheterna har inte heller försökt att rättfärdiga beviljandet av detta stöd med hänvisning till de nämnda bestämmelserna om undantag.

Det är endast det första alternativet i artikel 92.3 c första meningen i EG-fördraget som skulle kunna användas, om stödet bidrar till att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter och i detta fall till att internationalisera Doppelmayr-koncernens verksamhet genom investeringen i Kina. Handeln mellan medlemsstaterna får dock inte påverkas i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset ([1]).

Detta är det första stöd till förmån för ett stort företags direktinvestering i utlandet som de österrikiska myndigheterna anmäler. Kommissionen har hittills inte godkänt statligt stöd till stora företags direktinvesteringar i utlandet.

I sitt beslut om att inleda detta förfarande förklarade kommissionen enligt vilka kriterier stöd till stora företags direktinvesteringar i utlandet skall bedömas. Dessa kriterier är följande:

1) Det skall säkerställas att stödet inte innehåller några dolda inslag av exportstöd.

2) Stödets inverkan på sysselsättningen såväl i ursprungs- som i mottagarlandet skall beaktas.

3) Risken för att dotterbolag eller tillverkningsanläggningar utlokaliseras från medlemsstaterna till tredje land skall beaktas.

4) Kravet på lokalt innehåll *(local content)* skall beaktas.

5) Stödets nödvändighet, inbegripet den planerade stödnivån, skall prövas mot bakgrund av den europeiska industrins internationella konkurrenskraft samt de risker som är knutna till investeringar i tredje land.

Kommissionens farhågor beträffande uppfyllandet av kriteriet i punkt 5 var avgörande för beslutet att inleda ett förfarande. Därför anmodade kommissionen de österrikiska myndigheterna att bevisa att stödet var avsett att minska eller uppväga de negativa effekterna av brister i marknadens funktion, såsom t.ex. de sedvanliga svårigheterna för små och medelstora företag samt ekonomiska eller politiska risker. Dessutom krävdes belägg för att stödet var absolut nödvändigt för att LiftgmbH skulle kunna fortsätta sin internationalisering. Slutligen undrade kommissionen om Doppelmayr-koncernens påstådda otillräckliga internationaliseringsgrad var ett lämpligt skäl att bevilja LiftgmbH detta stöd.

De österrikiska myndigheterna svarade att Doppelmayr-koncernen skulle stärkas för att kunna utvidga sin internationella verksamhet och öka sin konkurrenskraft på världsmarknaden. Mot bakgrund av de politiska och ekonomiska risker som var knutna till denna investering skulle koncernen inte genomföra projektet utan lånet till låg ränta. Enligt de österrikiska myndigheterna förelåg de ekonomiska riskerna särskilt under de första fem år som produktionsanläggningen var i drift. Till dessa risker hör bland annat omständliga tillståndsförfaranden, förseningar i uppstartningsfasen, ingen eller endast otillräcklig infrastruktur, utbildning av anställda, anskaffning av insatsvaror, uppnåendet av en tillräcklig produktkvalitet samt kraftiga växelkursförändringar. Enligt de österrikiska myndigheternas förklaringar hade de ekonomiska riskerna redan gett upphov till kostnader på 1 miljon österrikiska schilling (72 000 ecu) och under de närmaste två åren skulle kostnader på ytterligare 5 miljoner österrikiska schilling (361 000 ecu) kunna uppstå. När det gällde de politiska riskerna hänvisades till krisen i Asien och till politiska bakslag som ännu inte kunde förutses.

Kommissionen konstaterar att projektet att upprätta en tillverkningsanläggning i Kina grundar sig på ett strategiskt beslut inom Doppelmayr-koncernen. Enligt de österrikiska myndigheterna bildades LiftgmbH enbart för att genomföra denna investering i Kina. Därför måste det bevisas att de ekonomiska och/eller politiska riskerna skulle ha avhållit Doppelmayr-koncernen från att börja tillverka i Kina och att investeringen endast genomförs på grund av det statliga stödet.

Kommissionen beaktar även att omfattningen av riskerna i samband med en direktinvestering i utlandet varierar i förhållande till företagets storlek, dess erfarenhet på området och dess ställning på marknaden.

Doppelmayr är ett lönsamt företag med en sund finansiell ställning. Kostnaderna för investeringsprojektet motsvarar 2,2 % av koncernens omsättning och 3,4 % av balansomslutningen. Kommissionen konstaterar att om man ser till omsättningen och företagets tillgångar är detta ett litet investeringsprojekt för Doppelmayr.

Dessutom bör man beakta att Doppelmayr är ett företag som när det gäller linbanor är representerat i hela världen och som har varit verksamt på den internationella marknaden i årtionden. Koncernen exporterar sina produkter till över 45 länder och har byggt upp ett anmärkningsvärt internationellt nät av dotterbolag och samriskföretag i 25 länder. Doppelmayr-koncernen är exempelvis representerad i Förenta staterna, Kanada, Australien, Nya Zeeland, Turkiet, Ryssland, Chile, Japan, Korea och Kina. Koncernen är redan närvarande i sådana länder där de ekonomiska betingelserna är osäkrare och kommissionen känner inte till att Doppelmayr skulle ha fått statligt stöd för att gå in på de marknaderna. Av detta kan slutsatsen dras att Doppelmayr-koncernen är väl förtrogen med internationell praxis och har avsevärd erfarenhet av att starta tillverkning i utlandet.

([1]) EGT L 96, 11.4.1997, s. 15.

För linbanetillverkare är Kina en strategiskt viktig och lovande marknad. För att kunna gå in på den kinesiska marknaden på ett effektivt sätt och för att uppfylla kravet på lokalt innehåll är det oundgängligt att upprätta tillverkningsanläggningar i Kina. En linbanetillverkare med dotterbolag eller samriskföretag på denna marknad har utan tvivel fördelar i konkurrensen med företag som inte har tillverkning i Kina. Dessutom förefaller det att av strategiska skäl vara särskilt viktigt att gå in på denna marknad i ett tidigt skede för att kunna säkra en stark ställning i framtiden. Detta gäller särskilt ett företag som Doppelmayr-koncernen, som är marknadsledande över hela världen.

Slutligen meddelade de österrikiska myndigheterna genom en skrivelse av den 8 maj 1998 att LiftgmbH redan hade inlett tillverkning i hyrda lokaler. Det är följaktligen av mindre betydelse om ett linbaneföretag använder hyrda eller egna lokaler vid ett inträde på den kinesiska marknaden. De österrikiska myndigheternas syfte, nämligen att uppmuntra Doppelmayr-koncernen att förlägga tillverkning till Kina, har uppenbarligen redan förverkligats utan statligt stöd.

Mot denna bakgrund har de österrikiska myndigheterna inte visat att ett stöd på 1,8 miljoner österrikiska schilling (0,13 miljoner ecu) är den avgörande faktorn när ett företag med världsomfattande verksamhet och en omsättning på 2,5 miljarder österrikiska schilling (180,5 miljoner ecu) överväger att starta tillverkning i Kina. Investeringen är snarare en del av en strategisk plan om att gå in på en lovande marknad som är värd 200 miljoner österrikiska schilling (27 miljoner ecu). Man har inte heller kunnat visa att stödet är nödvändigt för att uppmuntra Doppelmayr-koncernen att utvidga sin verksamhet till Kina [1].

Vad slutligen gäller den berörda europeiska industrins internationella konkurrenskraft, tar kommissionen hänsyn till att de företag som dominerar världsmarknaden har sitt säte i Europa. Det finns därför inga trovärdiga belägg för att det faktum att en av de europeiska konkurrenterna gynnas i samband med en investering i tredje land skulle innebära ett mervärde för denna europeiska industris konkurrenskraft.

Kommissionen drog därför slutsatsen att det planerade stödet till LiftgmbH för direktinvesteringar i Kina inte underlättar utvecklingen av vissa näringsverksamheter på det sätt som avses i artikel 92.3 c i EG-fördraget och därmed inte är förenligt med den gemensamma marknaden.

De österrikiska myndigheternas beviljande av stöd till LiftgmbH i form av ett lån på 25 miljoner österrikiska schilling (1,8 miljoner ecu) med låg ränta kan därför inte godkännas.

Kommissionen har inte för avsikt att genom detta beslut fastställa sin framtida politik i fråga om direktinvesteringar i utlandet. Detta beslut utesluter inte att stora företags direktinvesteringar i utlandet, i synnerhet i central- och östeuropeiska länder, kan anses berättiga till stöd, om det kan visas att ett projekt ligger i den europeiska industrins intresse och att det inte medför någon snedvridning av konkurrensen inom EES.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Det av Österrike anmälda stödet i form av ett lån på 25 miljoner österrikiska schilling (1,8 miljoner ecu) med låg ränta som finansieras med medel ur ERP-fonden och beviljas LiftgmbH, Wolfurt, i samband med en direktinvestering i Kina är oförenligt med den gemensamma marknaden enligt artikel 92.1 i EG-fördraget och med EES-avtalets funktion enligt artikel 61.1 i EES-avtalet.

Av detta skäl får stödet inte genomföras.

Artikel 2

De österrikiska myndigheterna skall inom två månader från att ha delgivits detta beslut meddela kommissionen vilka åtgärder som vidtagits för att följa beslutet.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till Republiken Österrike.

Utfärdad i Bryssel den 14 oktober 1998.

På kommissionens vägnar

Karel VAN MIERT

Ledamot av kommissionen

[1] Se EG-domstolens dom av den 17 september 1980 i mål 730/79 (Philip Morris), Rec. 1980, s. 2671, punkt 17.